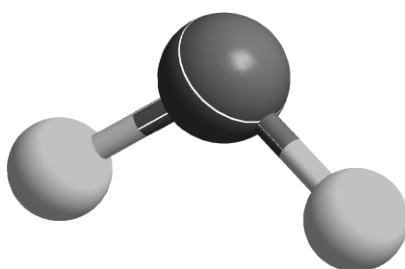

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

ŠOLSKO TEKMOVANJE IZ ZNANJA KEMIJE ZA

BRONASTO PREGLOVO PRIZNANJE

**Tekmovalna pola za 8. razred
2023**

Pred teboj je deset tekmovalnih nalog iz kemije, ki so različnega tipa. Pri reševanju lahko uporabljaš le periodni sistem, ki je priložen, in žepno računalno. Naloge rešuj po vrsti. Če ti posamezna naloga dela težave, jo prihrani za konec.

Vse rešitve pišeš na ocenjevalno polo, ki jo oddaš mentorju, tekmovalna pola z nalogami pa ostane tebi.

Pri reševanju ne smeš uporabljati svinčnika in sredstev za brisanje. Če se zmotiš, napako prečrtaj in se poleg podpiši.

Za reševanje tekmovalnih nalog imaš na voljo eno šolsko uro (45 minut).

Veliko uspeha pri reševanju!

PERIODNI SISTEM ELEMENTOV

	I 1																VIII 18		
1	1 H 1,008	II 2										III 13	IV 14	V 15	VI 16	VII 17	2 He 4,0026	1	
2	3 Li 6,941	4 Be 9,0122										5 B 10,81	6 C 12,011	7 N 14,007	8 O 15,999	9 F 18,998	10 Ne 20,180	2	
3	11 Na 22,993	12 Mg 24,305	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13 Al 26,982	14 Si 28,085	15 P 30,974	16 S 32,06	17 Cl 35,45	18 Ar 39,948	3
4	19 K 39,093	20 Ca 40,078	21 Sc 44,956	22 Ti 47,867	23 V 50,942	24 Cr 51,996	25 Mn 54,938	26 Fe 55,845	27 Co 58,933	28 Ni 58,693	29 Cu 63,546	30 Zn 65,38	31 Ga 69,723	32 Ge 72,63	33 As 74,922	34 Se 78,95	35 Br 79,904	36 Kr 83,798	4
5	37 Rb 85,463	38 Sr 87,62	39 Y 88,906	40 Zr 91,224	41 Nb 92,906	42 Mo 95,96	43 Tc (98)	44 Ru 101,07	45 Rh 102,91	46 Pd 106,42	47 Ag 107,87	48 Cd 112,41	49 In 114,82	50 Sn 118,71	51 Sb 121,76	52 Te 127,60	53 I 126,90	54 Xe 131,29	5
6	55 Cs 132,91	56 Ba 137,33	57-71 *	72 Hf 178,49	73 Ta 180,95	74 W 183,84	75 Re 186,21	76 Os 190,23	77 Ir 192,22	78 Pt 195,08	79 Au 196,97	80 Hg 200,59	81 Tl 204,38	82 Pb 207,2	83 Bi 208,98	84 Po (209)	85 At (210)	86 Rn (222)	6
7	87 Fr (223)	88 Ra (226)	89-103 #	104 Rf (265)	105 Db (268)	106 Sg (271)	107 Bh (270)	108 Hs (277)	109 Mt (276)	110 Ds (281)	111 Rg (280)	112 Cn (285)	113 Nh (284)	114 Fl (289)	115 Mc (288)	116 Lv (293)	117 Ts (294)	118 Og (294)	7

* Lantanoidi	57 La 138,91	58 Ce 140,12	59 Pr 140,91	60 Nd 144,24	61 Pm (145)	62 Sm 150,36	63 Eu 151,96	64 Gd 157,25	65 Tb 158,93	66 Dy 162,50	67 Ho 164,93	68 Er 167,26	69 Tm 168,93	70 Yb 173,05	71 Lu 174,97
# Aktinoidi	89 Ac (227)	90 Th 232,04	91 Pa 231,04	92 U 238,03	93 Np (237)	94 Pu (244)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (252)	100 Fm (257)	101 Md (258)	102 No (259)	103 Lr (262)

1. Pomešane so majhne in enako velike kroglice iz srebra, jekla in lesa. Ročno ločevanje posameznih kroglic je dokaj zamudno. Predlagaj postopek ločevanja. Navedi posamezne stopnje ločevanja in lastnosti snovi, zaradi katerih bi kroglice med seboj ločili.
2. V preglednici so podana tališča in vrelišča izbranih snovi. Preglednico dopolni z agregatnim stanjem posamezne snovi pri $T = -50\text{ }^{\circ}\text{C}$.

	Snov	Tališče /$^{\circ}\text{C}$/	Vrelišče /$^{\circ}\text{C}$/	Agregatno stanje snovi
2.1	kalijev klorid	767	1407	
2.2	vodikov klorid	-115	-85	
2.3	srebrov klorid	455	1567	
2.4	ogljikov klorid	-23	72	

3. Snovi v navedenih zmesih želimo ločiti. Pri posamezni zmesi napiši možen postopek ločevanja.
 - 3.1 Zmes dveh tekočin, ki se popolnoma mešata in imata različni vrelišči.
 - 3.2 Neraztopljena trdna snov v tekočini.
 - 3.3 Tekočini z različno gostoto, ki se med seboj ne mešata.
 - 3.4 Trdna snov, ki pri segrevanju preide iz trdnega stanja neposredno v plin.

4. Besedilu dodaj manjkajoče besede.

Deževnica vsebuje iz zraka raztopljen _____. Zbira se v potokih, kjer pride v stik s prodniki, ki vsebujejo _____. Pri tem iz njega nastane _____, ki se raztopi v vodi. Pri segrevanju te vode se izloči trden _____.

5. V levem stolpcu so podani izbrani onesnaževalci zraka, v desnem stolpcu pa njihovi vplivi na okolje. Onesnaževalcem v levem stolpcu pripiši črko pred vplivom na okolje, ki ga onesnaževalec povzroči.

	Onesnaževala v zraku	Vplivi na okolje
5.1	saje	A učinek tople grede
5.2	žveplov dioksid	B pH padavin
5.3	ogljikov dioksid	C vnetja dihal
5.4	dušikov dioksid	
5.5	metan	

6. Katere trditve so pravilne?

- a Mleko je zmes različnih snovi.
- b Pri raztapljanju sladkorja v vodi dobimo zmes.
- c Granit je čista snov.
- č Diamant je čista snov.
- d Bencin je čista snov.

7. Katere spremembe snovi so kemijske spremembe?

- a Mleku dodamo vodo.
- b Raztapljanje zračnega kisika v vodi.
- c Kisanje mleka.
- č Celično dihanje.

8. Katere ugotovitve **niso** pravilne za vodo?

- a Voda je zmes kisika in vodika.
- b Voda v naravi kroži.
- c Dušik iz zraka se v vodi ne topi.
- č Voda je dobro topilo za vrsto snovi.
- d V naravi je največ morske vode.

9. Pri katerih kombinacijah parov sprememb se ena snov kemijsko spremeni, druga pa ne?

9.1 nastanek humusa	sejanje prsti
9.2 gnitje zelenjave	zmrzovanje zelenjave
9.3 alkoholu dodamo vodo	vodi dodamo pesek
9.4 peka piškotov	kristalizacija sladkorja
9.5 kisanje mleka	zorenje češenj

10. Odgovori na vprašanja, povezana z vodovodno vodo.

- 10.1 V kozarec vodovodne vode damo šumečo tableto. Opazimo nastanek mehurčkov. Katera snov je pretežno v teh mehurčkih?
- 10.2 Pri segrevanju vodovodne vode se izloči bela trdna snov. Imenuj snov, ki se je izločila.
- 10.3 Kako imenujemo vodovodno vodo, ki vsebuje večjo količino raztopljenih mineralnih snovi?